

2023-09-04

**Lietuvos Respublikos Seimo prioritetiniai darbai teisėkūros srityje
(2020–2024 m. kadencija, VII (rudens) sesija)**

Turinys

Ižanga	1
TEISĖKŪROS PRIORITETAI	5
I. Aplinkos apsauga.....	5
II. Biudžetas, mokesčiai, finansai, auditas	6
III. Ekonomika, verslas, energetika, transportas	7
IV. Europos Sąjungos teisės harmonizavimas, užsienio politika	8
V. Nacionalinis saugumas	9
VI. Socialinė apsauga ir darbas	10
VII. Sveikatos apsauga.....	12
VIII. Švietimas, mokslas, kultūra, sportas	13
IX. Teisė ir teisėtvara	14
X. Žemės ūkis, kaimo plėtra, teritorijų planavimas	15
XI. Žmogaus teisių apsauga	15
XII. Valstybės valdymas	17

Ižanga

2023 m. rugsėjo 10 d. Lietuvos Respublikos Seimas renkasi į 2020–2024 m. kadencijos VII (rudens) sesiją.

Rudens sesijos metu **biudžeto, mokesčių srityje** svarbūs **Biudžeto sandaros įstatymo** pakeitimai, kuriais siūloma įtvirtinti vidutinės trukmės (3 metų) konsoliduotojo biudžeto (kurį sudaro valstybės biudžeto, savivaldybių biudžetų visumos, valstybės socialinių fondų biudžetų ir Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto pajamos ir asignavimai) sudarymą ir tvirtinimą.

Mokėjimų įstatymo pakeitimo įstatymo projektu siekiama sudaryti palankesnes sąlygas vartotojams naudotis būtiniausiomis mokėjimo paslaugomis, dar labiau sustiprinti socialiai pažeidžiamų asmenų apsaugą ir didinti mokėjimo paslaugų informuotumą apie jiems taikomas paslaugas. Sustiprinti kredito įstaigų pertvarkymo režimą, patobulinti riziką ribojančius reikalavimus.

Seimo VI (pavasario) sesijoje nebuvo priimtas **Mokesčių sistemos peržiūros įstatymų projektų paketas** – jį planuojama svarstyti ir priimti Seimo VII (rudens) sesijoje. Siekiama sąžiningesnės, labiau subalansuotos mokesčių sistemos, kuri prisidės prie pajamų nelygybės mažinimo, taip pat sudarys paskatas verslams augti ir investuoti įgyvendinant žaliosios darbotvarkės tikslus ir inovacijų plėtrą bei sukurti sąlygas patogesniai mokesčių mokėjimui. Svarbūs pavasario sesijos metu nepriimti **Labdaros ir paramos įstatymo** pakeitimai, kuriais siekiama atsisakyti

galiojančio teisinio reglamentavimo dėl paramos teikimo fiziniams asmenims, kurie Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka ir atvejais tiesiogiai dalyvauja likviduojant ekstremaliąją situaciją ir šalinant jos padarinius.

Valstybės saugumo aspektu svarbūs **Karo padėties įstatymo** pakeitimai – jais siūloma papildyti ginkluotąsias pajėgas sudarančių subjektų sąrašą, nustatant, kad, įvedus karo padėtį, ginkluotosios pajėgos yra ir Valstybės sienos apsaugos tarnybos rezervas, Viešojo saugumo tarnybos rezervas, Vadovybės apsaugos tarnybos rezervas, taip pat Karo padėties įstatymo nustatyta tvarka ginkluotosioms pajėgoms priskirti komendantiniai Lietuvos šaulių sąjungos ginkluoto pasipriešinimo vienetai. Visi šie subjektai būtų ginkluotųjų pajėgų nariai.

Naujos redakcijos **Karo prievolės įstatymu** numatoma tobulinti šaukimo į privalomąją pradinę karo tarnybą sistemą, siekiant parengti didesnę jaunesniųjų vadų bei trūkstamų specialistų skaičių, pritraukti daugiau karo prievolininkų į profesinę karo tarnybą bei pagerinti karinio rengimo kokybę. Taip pat, atsižvelgiant į Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimą, atskirti alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos administravimą nuo sukarintų struktūrų.

Vidaus tarnybos statuto pakeitimo įstatymo projektu siekiama tobulinti pareigūnų darbo užmokesčio sistemos reguliavimą, nustatyti priemones, padėsiančias pritraukti į tarnybą daugiau pareigūnų (mokėti kursantams tikslines stipendijas, studentams, kurie studijuoja pagal reikiamas studijų programas, skirti paramą, jeigu jie sudaro stojimo į vidaus tarnybą sutartis). Siekiant efektyvinti statutinių įstaigų veiklą išnaudojant esamus išteklius – siūloma sukurti personalo rezervą ir kt.

Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo pakeitimais siekiama patikslinti nepriekaištingos reputacijos reikalavimą atsižvelgiant į Konstitucinio Teismo nutarimą, taip pat įstatymo lygiu reglamentuoti galutinio vartotojo sertifikato išdavimo reikalavimus.

Naujos redakcijos **Priešgaisrinės saugos įstatymu** numatyta tobulinti priešgaisrinės saugos užtikrinimo sistemą siekiant jos didesnio efektyvumo ir veiksmingumo, sugriežtinti atsakomybę už priešgaisrinės saugos reikalavimų ar taisyklių pažeidimus.

Seimo VI (pavasario) sesijoje nebuvo priimti **Žvalgybos įstatymo** pakeitimai, kuriais siekiama užtikrinti efektyvią žvalgybos institucijų veiklą nuolat kintančių grėsmių nacionaliniam saugumui kontekste, suteikiant joms tam tikrų naujų priemonių ir tobulinant esamus teisinius įrankius. Pavasario sesijoje nepriimtais **Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo** pakeitimais siekiama aiškiau ir tiksliau nustatyti Vyriausybės įgaliojimus paskelbus ekstremaliąją situaciją riboti pagrindines žmogaus teises ir laisves – būtų nustatytas optimalus Vyriausybės ir Seimo galių balansas priimant sprendimus dėl Konstitucijoje įtvirtintų žmogaus teisių ir laisvių apribojimo.

Ekonomikos plėtros, energetikos srityje svarbūs **Kelių įstatymo, Elektroninių ryšių įstatymo** ir kitų įstatymų pakeitimai, kurie, tikimasi, prisidės prie strateginių Europos Sąjungos ir nacionalinių junglumo tikslų pasiekimo ir skaitmeninės atskirties mažinimo. Siekiama spartesnio ir sklandesnio 5G ryšio tinklų ir sistemų Lietuvoje diegimo ir plėtros, o tai prisidės prie valstybės ekonominės ir socialinės naudos kūrimo.

Gamtinių dujų įstatymo pakeitimais siekiama užtikrinti Lietuvos Respublikos nacionalinio ir energetinio saugumo tikslų įgyvendinimą: sudaryti teises sąlygas užtikrinti patikimą ir saugų gamtinių dujų tiekimą.

Elektros energijos įstatymo pakeitimų tikslas – reglamentuoti centralizuotus duomenų mainus per platformos sistemą (*Data Hub*) Lietuvos Respublikos teisės aktuose ir taip formalizuoti jos tikslą, valdymą ir naudojimo tvarką, trečiųjų šalių prieigą.

Alkoholio kontrolės įstatymo pakeitimų tikslas – įteisinti naminės degtinės ir kitų tradicinių gėrimų, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija ne didesnė kaip 65 tūrio procentai, gamybą bei vartojimą, t. y. suteikti gamybos, laikymo ir vartojimo teisę ūkininkams, kurie yra sertifikuoti kaip tradiciniai amatininkai. Atsirastų galimybė perdirbti šalyje užaugintus perteklinius rugius ir uogas, medų, būtų sukuriama daugiau darbo vietų kaimo turizmo sodybose.

Valstybės valdymas, viešasis administravimas, teisė

Naujos redakcijos **Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo** tikslas – įtvirtinti naują valstybės informacinių išteklių valdymo modelį.

Diplomatinės tarnybos įstatymo, Vidaus tarnybos statuto, Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo pakeitimų projektai yra antrojo valstybės tarnybos pertvarkos etapo įstatymų projektai, kurių nuostatos turėtų būti suderinamos su jau priimtais Valstybės tarnybos ir su juo susijusiais įstatymais.

Rinkimų kodekso pakeitimais siekiama užtikrinti sklandžią Vyriausiosios rinkimų komisijos veiklą, sudarant galimybes jos nariams susipažinti su išlaptinta informacija (apie pareiškinius dokumentus rinkimuose pateikusius asmenis, kurie nenurodė slapta bendradarbiavę su buvusios Sovietų sąjungos specialiosiomis tarnybomis); siūloma numatyti privalomą balsų perskaičiavimą tam tikrais atvejais; planuojama įtvirtinti kandidatų pareigą atskleisti rinkėjams reikšmingą informaciją apie savo gyvenimo faktus ir nurodyti, ar yra priklausęs Sovietų sąjungos komunistų partijai; siekiama suvienodinti sąlygas sudarant Seimo rinkimams apygardas Lietuvoje ir užsienyje.

Prokuratūros įstatymo pakeitimo projektu siūloma didinti atlyginimus prokurorams.

Kaip itin svarbus paminėtinas ir **Seimo nutarimo „Dėl Valstybės pažangos strategijos „Lietuvos ateities vizija „Lietuva 2050“ patvirtinimo“ projektas.**

Svarbūs Seimo VI (pavasario) sesijoje nepriimti **Seimo statuto** pakeitimai, kuriais siūloma sugriežtinti Seimo narių atsakomybę už nedalyvavimą Seimo, komitetų ir komisijų posėdžiuose.

Socialinės apsaugos aspektu svarbūs **Valstybinio socialinio draudimo įstatymo, Nedarbo socialinio draudimo įstatymo ir Užimtumo įstatymo** pakeitimų projektai, sudarantys dalį Vyriausybės inicijuotų mokesčių reformos siūlymų – siekiama sudaryti sąlygas savarankiškai dirbantiems asmenims užtikrinti didesnes socialines garantijas bei mažinti pajamų atotrūkį tarp savarankiškai dirbančių ir dirbančiųjų nuolatinį darbą bei į nedarbo socialinį draudimą įtraukti individualią veiklą (tame tarpe ir individualią žemės ūkio veiklą dirbančius) vykdančius asmenis.

Naujos redakcijos **Socialinių paslaugų įstatymo, Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo, Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo ir Vietos savivaldos įstatymo** pakeitimais siūloma patobulinti teisinį reguliavimą, susijusį su socialinių paslaugų rūšimis, socialinių paslaugų valdymu, skyrimu ir teikimu, reglamentuoti nuolatinio globotojo institutą, siekiant įteisinti ligos išmokos mokėjimą ir nuolatiniams globotojams, patikslinant atvejo vadybininko apibrėžtį, patikslinti savivaldybės savarankiškąją funkciją socialinių paslaugų srityje ir kt.

Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams pakeitimais siūloma nuo 2023 m. rugsėjo 1 d. skiriant piniginę socialinę paramą (socialinę pašalpą, būsto šildymo, geriamojo ir karšto vandens išlaidų kompensacijas) vėl pradėti vertinti bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens nuosavybės teise turimą turtą. Šis turtas laikinai, nuo 2020 m. birželio mėn., nebuvo vertinamas. Priėmus įstatymo pataisas, piniginės socialinės paramos teikimas bus taiklesnis, apsaugantis pažeidžiamiausius namų ūkius.

Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo pakeitimo įstatymo projektu planuojama tobulinti socialinio ir savivaldybės būsto skyrimo tvarką.

Seimo VI (pavasario) sesijoje nebuvo priimti **Šalpos pensijų įstatymo** pakeitimai, kuriais siūloma, kad asmenims su negalia išdarbinus, jiems būtų toliau tęsiamas šalpos pensijų mokėjimas. Tokiu būdu bus padidintos labiausiai skurstančiųjų pajamos, o gaunamos išmokos nebus kliūtis ieškotis darbo. **Valstybinių pensijų įstatymo** pakeitimais siekiama nustatyti, kad mirus daugiavaikai motinai, kuriai buvo paskirta ir mokama antrojo laipsnio valstybinė pensija, ši pensija būtų mokama tėvui, taip pat nustatyti valstybės paramos teikimą Nepriklausomybės gynėjų žūties metu buvusioms šeimoms (sutuoktiniams ir vaikams), t. y. asmenims, kurie tuo metu nukentėjo nuo SSRS agresijos.

Sveikatos apsaugos aspektu svarbūs **Pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymo** pakeitimai, kuriais siekiama spręsti problemą dėl vis dažnėjančių sveikatos priežiūros specialistų iš pacientų patiriamo smurto atvejų – siūloma nustatyti, kad gali būti atsisakoma teikti asmens sveikatos priežiūros paslaugas arba jų teikimas gali būti nutraukiamas, išskyrus tam tikrus atvejus.

Sveikatos sistemos įstatymo pakeitimais siekiama suteikti teisę šeimos gydytojo komandos nariams – slaugytojams, išplėstinės praktikos slaugytojams ir akušeriams – išrašyti siuntimus specializuotoms paslaugoms, kurių išlaidos apmokamos PSDF biudžeto lėšomis, gauti, vertinti asmens sveikatos būklę bei darbingumą, išduoti nedarbingumo pažymėjimus ir kt.

Seimo VI (pavasario) sesijoje nebuvo priimtas **Psichologų praktinės veiklos įstatymas**, kuriuo siekiama reglamentuoti psichologų kvalifikacijos įgijimo ir praktinės veiklos sąlygas, licencijavimo (registracijos) reikalavimus, įtvirtinti psichologų profesines teises, pareigas ir kt. Nepriimtu **Ilgalaikės priežiūros įstatymo** projektu siūloma reglamentuoti ilgalaikės priežiūros paslaugų teikimo modelio įgyvendinimą Lietuvoje, nustatant ilgalaikės priežiūros valdymo, koordinavimo ir organizavimo bei vieningą ilgalaikės priežiūros paslaugų finansavimo sistemą ir pan.

Švietimas, kultūra, sportas

Svarbūs **Visuomenės informavimo įstatymo** pakeitimai, kuriais siekiama spręsti aktualią automatizuotų profilių tinklų (angl. *bot farms*) problemą. Interneto platformų taisyklės draudžia automatizuotas paskyras, tačiau jų identifikavimui ir blokavimui neskiriamas reikiamas dėmesys.

Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo projektu siekiama stiprinti nekilnojamojo kultūros vertybių apsaugą ir mažinti korupcijos riziką – aiškiai atskirti tvarkybos, statybos ir prevencinės priežiūros darbus, panaikinti dviejų leidimų sistemą, optimizuoti už paveldo apsaugą atsakingų institucijų funkcijas ir pan.

Švietimo įstatymo pakeitimais siūloma apibrėžti skaitmeninių mokymo(si) priemonių ir mokymo(si) programinės įrangos sąvokas ir įtvirtinti galimybę mokiniams jomis naudotis.

Jaunimo politikos pagrindų įstatymo pakeitimais siekiama įstatymiškai įtvirtinti jaunimo darbuotojo institutą (apibrėžti jaunimo darbuotojo sąvoką, nustatyti jam keliamus reikalavimus ir pan.), taip stiprinant ir gerinant darbo su jaunimu kokybę.

Žmogaus teisės

Įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ pakeitimais siekiama suteikti įgaliojimus Vyriausybei paskirti priėmimą užtikrinančią įstaigą ir nustatyti užsieniečių laikino apgyvendinimo vietas, įgalioti socialinės apsaugos ir darbo ministrą sureguliuoti priėmimą užtikrinančios įstaigos ir užsieniečių laikino apgyvendinimo vietų veiklą, patikslinti nuostatas dėl galimybių užsieniečiui prašymą dėl leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje išdavimo pateikti per išorės paslaugų teikėją užsienyje ir kt. Kitais **Įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“** pakeitimais siekiama patikslinti įstatymo nuostatas, kurios 2023 m. birželio 7 d. Konstitucinio Teismo nutarimu pripažintos prieštaraujančiomis Konstitucijai.

Religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymo pakeitimais siūloma keisti religinių bendruomenių ir bendrijų reguliavimą jų registravimo srityje, taip pat religinių bendruomenių ir bendrijų pabaigos (likvidavimo arba reorganizavimo) srityje. Vienas didesnių ir religinėms bendruomenėms siūlomų reikšmingų pakeitimų – tai galimybė reorganizuotis: dviem religinėms bendruomenėms susijungti arba vienai išsiskaidyti į kelias.

Seimo nutarimo „Dėl valstybės pripažinimo suteikimo Senovės baltų religinei bendrijai „Romuva“ projektu siekiama išspręsti šios religinės bendrijos teisinį statusą.

Baudžiamojo kodekso, Baudžiamojo proceso kodekso, Administracinių nusižengimų kodekso, Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo pakeitimų projektai parengti siekiant nustatyti papildomas priemones, galinčias prisidėti prie efektyvesnės rizikos grupės asmenų, teistų už nepilnamečio ar mažamečio asmens išžaginimą, seksualinį prievartavimą, vaiko išnaudojimą pornografijai ir pan., stebėjimo, kontrolės užtikrinimo ir taip pat įstatymuose nustatytų procesų, taikomų atsakomybių šiems asmenims įgyvendinimo tobulinimo.

Aplinkos apsauga, teritorijų planavimas

Saugomų teritorijų įstatymo pakeitimais siekiama efektyviai įgyvendinti Europos žaliojo kurso ir Europos Sąjungos biologinės įvairovės strategijos iki 2030 metų tikslus, kuriais siekiama sumažinti poveikį klimato kaitai ir sustabdyti biologinės įvairovės nykimą. siekiant paspartinti apsaugos sutarčių sudarymą su žemės savininkais ir valdytojais, sudaryti galimybes atsirasti privačioms saugomoms vietovėms, o tai leistų greičiau ir efektyviau užtikrinti saugomų rūšių, natūralių gamtinių buveinių apsaugą, numatyti laisvesnį kai kurių gamtinių teritorijų lankymą, patikslinti žemės savininkų informavimo ir kompensavimo už veiklos apribojimus saugomose teritorijose tvarką.

Miškų įstatymo pakeitimo įstatymu siekiama numatyti gamtos vertybių apsaugai palankią miškininkystę, rezervinių miškų įtraukimą į kompleksinę miškų ūkio veiklą, taip pat reikiamą

didžiausią gamtinę vertę turinčių privačių miškų (įskaitant ir sengires) išpirkimo arba neterminuotų apsaugos sutarčių pagal saugomų teritorijų srities teisės aktus sudarymą. Taip pat numatoma įgyvendinti ir Konstitucinio Teismo nutarimą. – numatyti, kad privalomieji 5 proc. atskaitymai į valstybės biudžetą iš pajamų už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką naudojami ne tik bendrosioms miško reikmėms, bet ir bendrosioms valstybės biudžeto reikmėms.

Atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo įstatymu siekiama sustiprinti gamintojo atsakomybės principo įgyvendinimą ir patikslinti atliekų tvarkymo sistemos įgyvendinimo praktikoje kylančius neaiškumus, siekiant sumažinti tinkamai nesutvarkytų padangų, alyvos, elektros ir elektroninės įrangos, biologinių ir kitų atliekų kiekius, vystyti žiedinę ekonomiką, sudaryti prielaidas stipresniam įmonių įsitraukimui į gamintojų ir importuotojų organizacijų veiklą.

Seimo VII (rudens) sesijoje prioritetiniai taip pat yra įstatymų projektai, susiję su **Europos Sąjungos teisės aktu nuostatų perkėlimu ar įgyvendinimu**. Seimo VI (pavasario) sesijos metu nebuvo priimti ir kurie yra susiję su pradėta ES teisės pažeidimo procedūra, arba su Europos Komisijos paklausimais dėl atitikties ES teisei, arba su visišku direktyvų perkėlimu ir įgyvendinimu, pavyzdžiui, **Miškų įstatymo, Kelių transporto kodekso pakeitimai, Transeuropinio transporto tinklo (TEN-T) įgyvendinimo paspartinimo įstatymo projektas**. Šie trys projektai Seimo VI (pavasario) sesijos metu nebuvo priimti ir yra susiję su pradėta ES teisės pažeidimo procedūra, arba su Europos Komisijos paklausimais dėl atitikties ES teisei, arba su visišku direktyvų perkėlimu ir įgyvendinimu.

Rudens sesijos metu itin svarbūs projektai, susiję su jau pradėta ES teisės pažeidimo procedūra arba EK paklausimais dėl atitikties ES teisei, t. y. **Aplinkos apsaugos įstatymo projektas, Baudžiamojo kodekso, Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo, Administracinių nusižengimų kodekso, Elektros energijos įstatymo pakeitimų projektai**.

Apžvalga parengta pagal Lietuvos Respublikos Seimo komitetų biurų ir Seimo komisijų pateiktą informaciją apie VII (rudens) sesijos prioritetinę veiklą. Taip pat nurodomi svarbesnieji VI (pavasario) sesijoje nepriimti teisės aktų projektai, kuriuos komitetų biurai ir komisijos siūlo įtraukti į VII sesijos darbų programą.

TEISĖKŪROS PRIORITETAU

I. Aplinkos apsauga

Saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2868 ir jį lydintys projektai. Siekiama efektyviai įgyvendinti Europos žaliojo kurso ir Europos Sąjungos biologinės įvairovės strategijos iki 2030 metų tikslus, kuriais siekiama sumažinti poveikį klimato kaitai ir sustabdyti biologinės įvairovės nykimą, siekiant paspartinti apsaugos sutarčių sudarymą su žemės savininkais ir valdytojais, sudaryti galimybes atsirasti privačioms saugomoms vietovėms, kas leistų greičiau ir efektyviau užtikrinti saugomų rūšių, natūralių gamtinių buveinių apsaugą, numatyti laisvesnę kai kurių gamtinių teritorijų lankymą, patikslinti žemės savininkų informavimo ir kompensavimo už veiklos apribojimus saugomose teritorijose tvarką.

Miškų įstatymo Nr. I-671 pakeitimo įstatymo projektas (nereg.). Siekiama numatyti gamtos vertybių apsaugai palankią miškininkystę, rezervinių miškų įtraukimą į kompleksinę miškų ūkio veiklą, taip pat reikiamų didžiausią gamtinę vertę turinčių privačių miškų (įskaitant ir sengires) išpirkimo arba neterminuotų apsaugos sutarčių pagal saugomų teritorijų srities teisės aktus sudarymą. Įgyvendinti Konstitucinio Teismo nutarimą ir numatyti, kad privalomieji 5 proc. atskaitymai į valstybės biudžetą iš pajamų už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką naudojami ne tik bendrosioms miško reikmėms, kaip šiuo metu numatyta, bet ir bendrosioms valstybės biudžeto reikmėms. Taip pat tinkamai įgyvendinti Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 63 ir 65 straipsnių,

susijusių su kapitalo judėjimo apribojimų, nuostatas (gautas EK paklausimas).

Atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-1190 pakeitimo įstatymo projektas (nereg.) ir lydimieji įstatymų projektai. Projektuose siekiama sustiprinti gamintojo atsakomybės principo įgyvendinimą ir patikslinti atliekų tvarkymo sistemos įgyvendinimo praktikoje kylančius neaiškumus, siekiant sumažinti tinkamai nesutvarkytų padangų, alyvos, elektros ir elektroninės įrangos ir kitų atliekų kiekius, vystyti žiedinę ekonomiką, sudaryti prielaidas stipresniam įmonių įsitraukimui į gamintojų ir importuotojų organizacijų veiklą. Su komunalinių atliekų tvarkymo sistema susiję pakeitimai leis skaidriau ir tiksliau prognozuoti sąnaudas, kurios įtraukiamos skaičiuojant vietinę rinkliavą ar įmoką už komunalinių atliekų tvarkymą, aiškiau reglamentuos savivaldybių organizuojamų atliekų tvarkymo sistemų veiklą, užtikrins savivaldybių atsakomybę vykdant komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos priežiūros ir kontrolės funkcijas, bus užtikrinta atliekų turėtojų vykdomo buityje susidarančių atliekų rūšiavimo kokybė.

Statybos įstatymo Nr. I-1240 1, 2, 3, 4, 5, 6, 111, 12, 14, 15, 17, 18, 22, 24, 26, 27, 271, 28, 34, 47, 49, 51, 521, 53 straipsnių, šeštojo skirsnio pavadinimo, 1 priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 112, 272, 531, 68 straipsniais įstatymo projektas (nereg.) ir lydimieji įstatymų projektai. Projektais siekiama optimizuoti statybą leidžiančių dokumentų išdavimo sistemą – peržiūrėti statybą leidžiančio dokumento išdavimo reikalavimus, suteikti daugiau lankstumo ir skaidrumo statinių projektavimo procesui, padidinti statybos dalyvių atsakomybę, sutrumpinti projektavimo ir statybą leidžiančių dokumentų gavimo terminus, mažinti administracinę naštą.

II. Biudžetas, mokesčiai, finansai, auditas

Privalomojo turto ir verslo vertinimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3007. Tikslas – atsisakyti neefektyvių turto ir verslo vertintojų profesijos reguliavimo priemonių, pakeičiant jas skaitmeniniais sprendimais, kurie leistų užtikrinti patikimą vertinimą, sudaryti teisinę prielaidą rinkos savikontrolei. Vertinimo ataskaitos bus kaupiamos valstybės informacinėje sistemoje, siekiant efektyviau taikyti kontrolę ir per sąsają su valstybės registrais ir informacinėmis sistemomis gerinti vertinimui naudojamų duomenų aibę ir atsekamumą.

Biudžeto sandaros įstatymo Nr. I-430 pakeitimo įstatymo projektas (nereg.). Siūloma įtvirtinti vidutinės trukmės (3 metų) konsoliduotojo biudžeto (kurį sudaro valstybės biudžeto, savivaldybių biudžetų visumos, valstybės socialinių fondų biudžetų ir Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto pajamos ir asignavimai) sudarymą ir tvirtinimą. Numatyti, kad savivaldybės tarybos sprendime, kuriuo tvirtinamas biudžetas, papildomai turėtų būti nurodytos bendros savivaldybės pajamų ir asignavimų sumos antriesiems ir tretiesiems biudžetiniams metams, nenustatant jų privalomo detalizavimo pagal programas ar asignavimų valdytojus. Siekiama nustatyti, kad dalis metų pabaigoje likusių nepanaudotų valstybės biudžeto asignavimų galėtų būti perkeliama į kitus biudžetinius metus ir naudojami viršijant Seimo patvirtintas bendras asignavimų sumas. Numatoma asignavimų valdytojus apibrėžti kaip įstaigas, o ne įstaigų vadovus ir nustatyti įstaigos vadovo teises ir pareigas, išlaikant tokią pačią įstaigos vadovo teisių, pareigų ir atsakomybės sistemą, kuri reglamentuota Administracinių nusižengimų kodekse.

Mokėjimų įstatymo Nr. VIII-1370 pakeitimo įstatymo projektas (nereg.). Siekiama sudaryti palankesnes sąlygas vartotojams naudotis būtiniausiomis mokėjimo paslaugomis, dar labiau sustiprinti socialiai pažeidžiamų asmenų apsaugą ir didinti mokėjimo paslaugų informuotumą apie jiems taikomas paslaugas. Sustiprinti kredito įstaigų pertvarkymo režimą, patobulinti riziką ribojančius reikalavimus, reguliuojant elektroninių pinigų įstaigų ir mokėjimo įstaigų veiklą įtvirtinti laikinojo administratoriaus institutą ir kartu užtikrinti šių įstaigų finansinį stabilumą.

Kaip ir kasmet, Seimo rudens sesijos metu svarbūs ateinančių metų **valstybės ir savivaldybių, Valstybinio socialinio draudimo fondo, Privalomojo sveikatos draudimo fondo, Pensijų anuitetų fondo biudžetų rodiklių patvirtinimo įstatymų projektai.**

VI (pavasario) sesijoje nepriimti svarbesnieji teisės aktų projektai

Seimo VI (pavasario) sesijoje nebuvo priimtas **Mokesčių sistemos peržiūros įstatymų**

projektų paketas, kurį planuojama svarstyti ir priimti Seimo VII (rudens) sesijoje. Siekiama sąžiningesnės, labiau subalansuotos mokesčių sistemos, kuri prisidės prie pajamų nelygybės mažinimo, taip pat sudarys paskatas verslams augti ir investuoti įgyvendinant žaliosios darbotvarkės tikslus ir inovacijų plėtrą bei sukurti sąlygas patogesniai mokesčių mokėjimui.

Labdaros ir paramos įstatymo Nr. I-172 4, 7, 8, 9 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2023. Šiuo įstatymo projektu siekiama atsisakyti galiojančio teisinio reglamentavimo dėl paramos teikimo fiziniams asmenims, kurie Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka ir atvejais tiesiogiai dalyvauja likviduojant ekstremaliąją situaciją ir šalinant jos padarinius. Vyriausybės išvada dėl šio projekto pateikta 2023 m. liepos 12 d.

III. Ekonomika, verslas, energetika, transportas

Kelių įstatymo Nr. I-891 2 ir 5 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2816, Elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 3, 34, 35, 36, 42, 43, 46, 54, 59, 60, 96 straipsnių, 2 priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 461 straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2817 ir lydintieji įstatymų projektai. Nenutrūkstamas 5G ryšys tokiuose transeuropiniam transporto tinklui priklausančiuose keliuose, kaip magistralė „Via Baltica“, ir kituose valstybinės reikšmės keliuose, aukštos kokybės ryšys eismo dalyviams, jų transporto priemonėms ir išmaniosioms transporto sistemoms, savivaldžių transporto priemonių naudojimas – tokiais galimybėmis teisinį pagrindą turėtų suteikti numatomi teisės aktų pakeitimai, kurie prisidėtų prie strateginių Europos Sąjungos ir nacionalinių junglumo tikslų pasiekimo ir skaitmeninės atskirties mažinimo. Šiuo metu Lietuvos teritorijoje esančiose europinėse magistralėse nėra reikiamos infrastruktūros nepertraukiamam 5G ryšiui užtikrinti. Priėmus šiuos įstatymus, ryšio operatoriai galės sparčiau ir sklandžiau diegti ir plėtoti 5G ryšio tinklus ir sistemas Lietuvoje, pasieks numatytus plėtros tikslus ir tuo prisidės prie valstybės ekonominės ir socialinės naudos kūrimo. Vientisas, nepertraukiamas 5G ryšys ir infrastruktūros aprėptis sudarys verslui sąlygas plėtoti intelektinių transporto sistemų, daiktų interneto sprendimus, savivaldžių transporto priemonių sistemas ir kitas duomenimis grįstas viešąsias komercines paslaugas.

Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 1, 2, 5, 11, 14, 201, 202, 221, 26, 49 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 204 straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2828 ir lydintieji įstatymų projektai. Siūloma tobulinti atsinaujinančių energijos išteklių plėtros teisinį reglamentavimą, siekiant iškelti didesnius tikslus, kuriuos Energetikos ministerija pasiruošusi gyvendinti iki 2030 metų. Projektais siekiama užtikrinti darnią ir subalansuotą atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių elektrinių plėtrą, kai elektros energijos gamyba vykdoma savo reikmėms ir ūkio poreikiams, reglamentuojamas naujas elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių išteklių, apskaitos modelis ir kt.

Gamtinių dujų įstatymo Nr. VIII-1973 46 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2713. Siekiama užtikrinti Lietuvos Respublikos nacionalinio ir energetinio saugumo tikslų įgyvendinimą: sudaryti teises sąlygas užtikrinti patikimą ir saugų gamtinių dujų tiekimą; uždrausti naudoti Klaipėdos SGD paskirstymo stoties ir kitus mažos apimties SGD pakartotinio dujinimo įrenginius mažos apimties SGD pakartotiniam dujinimui, kai SGD tiekiamos iš valstybių, kurios pagal Nacionalinio saugumo strategiją kelia grėsmę Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui ir nacionalinio saugumo interesų užtikrinimui.

Transeuropinio transporto tinklo (TEN-T) įgyvendinimo paspartinimo įstatymo projektas (nereg.). Siūloma perkelti 2021 m. liepos 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2021/1187 dėl supaprastinimo priemonių transeuropinio transporto tinklo (TEN-T) įgyvendinimui paspartinti. Galima ES teisės pažeidimo procedūra dėl savalaikio nenotifikavimo.

Investicijų įstatymo Nr. VIII-1312 2 ir 154 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (nereg.). Numatoma papildyti stambaus projekto kriterijus, kurie sudarytų galimybes paskatinti investicijas į sektorius, kuriuose kuriama aukštos pridėtinės vertės produkcija.

Alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 pakeitimo įstatymo projektas (nereg.). Siekiama patikslinti licencijų suteikimo ir panaikinimo pagrindus, papildyti licencijų rūšis, išplėsti

reklamos išimtis ir numatyti galimybę degustacijoms gamybinėse patalpose.

VI (pavasario) sesijoje nepriimti svarbesnieji teisės aktu projektai

Kelių transporto kodekso 8, 83 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2917. Priėmus įstatymą vežėjai galės plačiau panaudoti išnuomotų transporto priemonių naudojimo privalumus. Jiems bus suteikiama galimybė naudotis transporto priemonėmis, išnuomotomis bet kurioje Europos Sąjungos valstybėje narėje, ne tik Lietuvos Respublikos teritorijoje. Turint tokią galimybę jiems bus lengviau patenkinti trumpalaikę, sezoninę ar laikinai padidėjusią paklausą arba pakeisti defektų turinčias arba sugedusias transporto priemones. Galima ES teisės pažeidimo procedūra dėl savalaikio nenotifikavimo.

Alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 10, 12, 17, 18 ir 34 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-1086. Tikslas – įteisinti naminės degtinės ir kitų tradicinių gėrimų, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija ne didesnė kaip 65 tūrio procentai, gamybą bei vartojimą, t. y. suteikti gamybos, laikymo ir vartojimo teisę ūkininkams, kurių ūkis yra įregistruotas Lietuvos Respublikos ūkininkų ūkių registre Ūkininkų ūkių registro nuostatų nustatyta tvarka, kurie teikia kaimo turizmo reikalavimus atitinkančias paslaugas ir kurie Žemės ūkio ministerijos nustatyta tvarka yra sertifikuoti kaip tradiciniai amatininkai. Atsirastų galimybė perdirbti šalyje užaugintus perteklinius rugius ir uogas, medų, būtų sukuriama daugiau darbo vietų kaimo turizmo sodybose.

IV. Europos Sąjungos teisės harmonizavimas, užsienio politika

Aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 8, 15, 19, 191, 192 ir 193 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3019. Tikslas – įtvirtinti galimybę aplinkos ministro įgaliotai institucijai pasitelkti kitas suinteresuotas institucijas dalyvauti tikrinant ūkio subjektą prieš jam pradėdant veiklą ir užtikrinti kompleksinį patikrinimą. Atsisakyti nuostatos, leidžiančios aplinkos ministro įgaliotai institucijai priimti sprendimą priimti paraišką taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimui išduoti ar pakeisti, jei per nustatytą terminą Nacionalinis visuomenės sveikatos centras nepateikia sprendimo derinti paraišką arba nederinti paraiškos.

Baudžiamojo kodekso 25 ir 2491 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (nereg.). Numatyta apibrėžti teroristinės grupės terminą.

Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo Nr. IX-378 pakeitimo įstatymo projektas (nereg.). Tikslas – sudaryti galimybę nukentėjusiems tretiesiems asmenims gauti eismo įvykyje patirtos žalos atlyginimą, kai bankrutuoja ar likviduojamas dėl nemokumo tiek Lietuvos Respublikos, tiek kitos Europos Sąjungos valstybės narės draudikas. Užtikrinti, kad būtų draudžiamos greičio ir svorio kriterijus atitinkančios motorinės transporto priemonės, kurių privaloma registracija pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus nenumatyta. Siekiama užtikrinti nukentėjusių trečiųjų asmenų apsaugą aiškiai reglamentuojant žalos atlyginimo procesus, kai draudimo nereikalaujamama, tuo pačiu užtikrinti Europos Sąjungos teisės aktais kuriamą efektyvią draudimo sistemą, perkeltiant 2021 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2021/2118, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2009/103/EB dėl motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimo ir privalomojo tokios atsakomybės draudimo patikrinimo.

Administracinių nusižengimų kodekso 66, 67 ir 589 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 651 straipsniu įstatymo projektas (nereg.). Siekiama užtikrinti, kad už visus teisės aktu, reglamentuojančių veiklą su vaistiniais preparatais, ir mokslinių tyrimų, kuriuose naudojamos narkotinės, psichotropinės medžiagos, vykdymą, reikalavimų pažeidimus būtų nustatytos atgrasančios sankcijos ir taip užtikrinti jų užkardymą. Siekiama tinkamai perkelti 2011 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2011/62/ES, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 2001/83/EB dėl Bendrijos kodekso, reglamentuojančio žmonėms skirtus vaistus, nuostatos dėl falsifikuotų vaistų patekimo į teisėtą tiekimo tinklą prevencijos.

Elektros energijos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 9 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 571 straipsniu įstatymo projektas ir lydimasis įstatymo projektas (nereg.). Projektu numatyta reglamentuoti centralizuotus duomenų mainus per platformos sistemą (Data Hub) Lietuvos Respublikos teisės aktuose, taip formalizuojant jos tikslą, valdymą ir naudojimo tvarką, trečiųjų šalių prieigą.

Visi aukščiau išvardinti projektai yra susiję su jau pradėta ES teisės pažeidimo procedūra arba EK paklausimais dėl atitikties ES teisei.

V. Nacionalinis saugumas

Karo padėties įstatymo Nr. VIII-1721 2, 8, 9, 11, 12, 13, 28 straipsnių, VI skyriaus pavadinimo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 81 straipsniu įstatymo projektas XIVP-2978. Siūloma papildyti ginkluotąsias pajėgas sudarančių subjektų sąrašą, nustatant, kad, įvedus karo padėtį, ginkluotosios pajėgos yra ir Valstybės sienos apsaugos tarnybos rezervas, Viešojo saugumo tarnybos rezervas, Vadovybės apsaugos tarnybos rezervas, taip pat Karo padėties įstatymo nustatyta tvarka ginkluotosioms pajėgoms priskirti komendantiniai Lietuvos šaulių sąjungos ginkluoto pasipriešinimo vienetai. Visi šie subjektai būtų ginkluotųjų pajėgų nariai. Taip pat projekte reglamentuojama karo komendantūra. Ji būtų apibrėžiama kaip valstybės institucija su patvirtinta struktūra, kuri remia karo komendantą, teikdama jam pasiūlymus, administruodama žmogiškųjų išteklių kaitą komendantiniame vienete ir užtikrindama kitų ginkluotųjų pajėgų vado karo komendantui skirtų užduočių vykdymą komendantūros savivaldybėse steigiamos teritorinės apsaugos vykdymui karo padėties metu.

Karo prievolės įstatymo Nr. I-1593 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2964 (nauja redakcija). Numatoma tobulinti šaukimo į privalomąją pradinę karo tarnybą sistemą siekiant parengti didesnę jaunesniųjų vadų bei trūkstančių specialistų skaičių, pritraukti daugiau karo prievolinkų į profesinę karo tarnybą bei pagerinti karinio rengimo kokybę. Taip pat, atsižvelgiant į Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimą, atskirti alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos administravimą nuo sukarintų struktūrų.

Vidaus tarnybos statuto pakeitimo įstatymo projektas (TAIS Nr. 22-10549(3)). Siūloma tobulinti pareigūnų darbo užmokesčio sistemos reguliavimą, nustatyti priemones, padėsiančias pritraukti į tarnybą daugiau pareigūnų (mokėti kursantams tikslines stipendijas, studentams, kurie studijuoja pagal reikiamas studijų programas, skirti paramą, jeigu jie sudaro stojimo į vidaus tarnybą sutartis). Siekiant efektyvinti statutinių įstaigų veiklą išnaudojant esamus išteklius, siūloma sukurti personalo rezervą, sudaryti galimybę pareigūnams tarnauti ilgiau ir numatyti tarnybos trukmės pratęsimą vidurinės grandies pareigūnams, pasitelkti kursantus kartu su pareigūnais vykdyti funkcijas aiškiai sureguliuojant sąlygas, kursantų teises ir garantijas. Siūloma tobulinti nepriekaištingos reputacijos reguliavimą, pareigūnų rotacijos mechanizmą, plačiau taikyti kolektyvines sutartis, tobulinti pareigūnų reabilitacijos sistemą; sudaryti teisinės prielaidas vykdyti muitinės pareigūnų profesinį mokymą Muitinės mokymo centre kaip statutinėje profesinio mokymo įstaigoje.

Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo Nr. IX-705 2, 18, 23, 37 ir 42 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (nereg.). Siekiama patikslinti nepriekaištingos reputacijos reikalavimą atsižvelgiant į Konstitucinio Teismo nutarimą, taip pat įstatymo lygiu reglamentuoti galutinio vartotojo sertifikato išdavimo reikalavimus.

Priešgaisrinės saugos įstatymo Nr. IX-1225 pakeitimo įstatymo projektas (TAIS Nr. 23-6796, nauja redakcija). Siekiama tobulinti priešgaisrinės saugos užtikrinimo sistemą siekiant jos didesnio efektyvumo ir veiksmingumo, sugriežtinti atsakomybę už priešgaisrinės saugos reikalavimų ar taisyklių pažeidimus. Pagrindiniai projekto uždaviniai: tobulinti gaisrų prevencijos organizavimą nustatant institucijų, atsakingų už gaisrų prevenciją, funkcijas bei atsakomybę, gaisrų prevencijos koordinavimą; tobulinti priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų atliekamų žmonių bei turto gelbėjimo darbų reglamentavimą; tobulinti priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų veiklos organizavimą, sudaryti sąlygas tobulinti ugniagesių komandų tinklą; konsoliduoti Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos ir

savivaldybių priešgaisrinių tarnybų veiklą, siekiant didesnio priešgaisrinės saugos ir gelbėjimo sistemos integralumo.

VI (pavasario) sesijoje nepriimti svarbesnieji teisės aktų projektai

Žvalgybos įstatymo Nr. VIII-1861 2, 5, 9, 13, 15, 18, 26, 29, 30, 31, 32, 37, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 49, 50, 53, 54, 58, 59, 60, 62, 63, 64, 65, 68, 70 straipsnių, priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 2 priedu įstatymo projektas Nr. XIVP-1603 ir jį lydintieji projektai. Siekiama užtikrinti efektyvią žvalgybos institucijų veiklą nuolat kintančių grėsmių nacionaliniam saugumui kontekste, suteikiant joms tam tikrų naujų priemonių ir tobulinant esamus teisinius įrankius, iš kurių paminėtina žvalgybos institucijų teisė gauti banko paslaptį sudarančią informaciją, teisė įdiegti technines priemones, skirtas stebėti ir fiksuoti asmenų susižinojimą, teisė gaminti priedangos dokumentus bei kriminalinei žvalgybai pagamintus dokumentus naudoti žvalgybos tikslais.

Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo Nr. VIII-971 40 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2375. Siekiama aiškiau ir tiksliau nustatyti Vyriausybės įgaliojimus paskelbus ekstremaliąją situaciją riboti pagrindines žmogaus teises ir laisves. Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad Vyriausybei paskelbus valstybės lygio ekstremaliąją situaciją, Vyriausybės nustatytas pagrindinių žmogaus teisių ir laisvių ribojimas negalėtų trukti ilgiau kaip 6 mėnesius. Esant poreikiui, Vyriausybės motyvuotu siūlymu Seimas galėtų šį terminą pratęsti iki 6 mėnesių. To nepadarius būtų laikoma, kad įvesti apribojimai atšaukiami. Šiais pakeitimais būtų nustatytas optimalus Vyriausybės ir Seimo galių balansas priimant sprendimus dėl Konstitucijoje įtvirtintų žmogaus teisių ir laisvių apribojimo. Tokiu būdu būtų atliepiama į žmogaus teisių gynėjų nuogąstavimus dėl galimų žmogaus teisių pažeidimų suvaldant krizes.

VI. Socialinė apsauga ir darbas

Valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 4, 5, 10, 11 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2933, Nedarbo socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-1904 3, 4, 5 ir 8 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo III skyriumi įstatymo projektas Nr. XIVP-2934 ir Užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 22 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2935. Projektai sudaro dalį Vyriausybės inicijuotų mokesčių reformos siūlymų – siekiama sudaryti sąlygas savarankiškai dirbantiems asmenims užtikrinti didesnes socialines garantijas bei mažinti pajamų atotrūkį tarp savarankiškai dirbančių ir dirbančiųjų nuolatinį darbą bei į nedarbo socialinį draudimą įtraukti individualią veiklą (tame tarpe ir individualią žemės ūkio veiklą dirbančius) vykdančius asmenis.

Valstybinio socialinio draudimo įstatymo pakeitimais nuo 2025 m. sausio 1 d. siūloma:

- suvienodinti savarankiškai dirbančių asmenų socialinio draudimo įmokų bazes, nustatant, kad įmokos mokamos nuo 90 proc. apmokestinamųjų pajamų (šiuo metu jos varijuoja nuo 50 proc. iki 100 proc., priklausomai nuo vykdomos veiklos formos). Suvienodinus įmokų bazes būtų daugiau teisingumo, būtų įgyvendintas įmokų mokėtojų (tarp savarankiškai dirbančių asmenų) lygybės principas;

- nustatyti, kad savarankiškai dirbančių asmenų socialinio draudimo įmokų „lubos“ – 60 vidutinių darbo užmokesčių dydžio (VDU; vietoj šiuo metu nustatytų – 43 VDU), taip jas suvienodinant su šiuo metu galiojančiomis „lubomis“ dirbantiesiems pagal darbo sutartis. Tokiu būdu savarankiškai dirbantys asmenys taip pat galės užsitikrinti ir didesnes socialinio draudimo garantijas.

Nedarbo socialinio draudimo įstatymo pakeitimais nuo 2025 m. sausio 1 d. siūloma plėsti nedarbo draudimo aprėptį:

- nedarbo draudimu privalomai drausti fizinius asmenis kurie verčiasi individualia žemės ūkio veikla (kai žemės ūkio valdos ar ūkio ekonominis dydis yra lygus 4 ekonominio dydžio vienetams (EDV) arba didesnis), šeimynos dalyvius ir asmenis, kurie verčiasi individualia veikla, išskyrus turinčius verslo liudijimus asmenis;

- sutrumpinti dirbančiųjų pagal darbo sutartis nedarbo draudimo stažą nuo 12 iki 9 mėnesių teisei į nedarbo išmoką įgyti. Tai leistų papildomai apsaugoti asmenis, kurie mokėjo įmokas, bet nesukauptė pakankamai stažo.

Be to, šio įstatymo pakeitimais nuo 2024 m. sausio 1 d. siūloma padidinti mažiausias nedarbo draudimo išmokas, nustatant, kad nedarbo draudimo išmoka negali būti mažesnė už 5 bazinės socialinės išmokos (BSI) dydžius (2023 m. BSI sudaro 49 eurus, 5 BSI – 245 eurus).

Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 16 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2955. Projektu siūloma suteikti socialinio draudimo garantijas mokant motinystės ir vaiko priežiūros išmokas ir tais atvejais, kai individualių įmonių savininkai, mažųjų bendrijų nariai ir ūkinių bendrijų tikrieji nariai tampa neapdrausti dėl to, kad sustabdo veiklą ar įgyja likviduojamo ar bankrutuojančio asmens statusą. Priėmus projektą būtų padidintos socialinio draudimo garantijos kūdikių besilaukiančioms ir jų susilaukusioms šeimoms.

Socialinių paslaugų įstatymo Nr. X-493 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2812 (nauja redakcija), Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 2, 10, 11 ir 11(1) straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2813, Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 2, 41 ir 52 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2814 ir Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2815. Socialinių paslaugų įstatymo pakeitimais siūloma patobulinti teisinį reguliavimą, susijusį su socialinių paslaugų rūšimis, socialinių paslaugų valdymu, skyrimu ir teikimu, socialinės globos įstaigų licencijavimu, socialinių paslaugų akreditavimu, finansavimu, mokėjimu už socialines paslaugas, ginčų, susijusių su socialinėmis paslaugomis, nagrinėjimu bei siekiant įgyvendinti Vietos savivaldos įstatymo nuostatas. Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo pakeitimais siūloma suderinti Socialinių paslaugų įstatymo ir Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo teisinį reguliavimą, susijusį su siūlymu Socialinių paslaugų įstatymo pakeitimais reglamentuoti nuolatinio globotojo institutą, siekiant įteisinti ligos išmokos mokėjimą ir nuolatiniam globotojams. Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo pakeitimais siūloma suderinti atitinkamas Socialinių paslaugų įstatymo pakeitimų, Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo pakeitimų ir Vietos savivaldos įstatymo nuostatas, patikslinant atvejo vadybininko apibrėžtį, kvalifikacinių reikalavimų formuluotes ir įtvirtinant konkrečios savivaldybės institucijos, įstaigos ar subjekto kompetenciją. Vietos savivaldos įstatymo pakeitimais siekiama patikslinti savivaldybės savarankiškąją funkciją socialinių paslaugų srityje, siekiant suderinti Socialinių paslaugų įstatymo pakeitimus ir Vietos savivaldos įstatymo nuostatas. Siūloma, kad dauguma Socialinių paslaugų įstatymo pakeitimų įsigaliotų 2023 m. spalio 1 d. Nuo 2024 m. sausio 1 d. įsigaliotų kitų minėtų įstatymų pakeitimai, taip pat Socialinių paslaugų įstatymo pakeitimai, suderinti Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo nauja redakcija – Asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymu, įsigaliosiančiu 2024 m. sausio 1 d.

Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams Nr. IX-1675 3, 6, 7, 9, 10, 11, 15, 17, 21 ir 23 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-2883 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2928. Projektu siūloma nuo 2023 m. rugsėjo 1 d. skiriant piniginę socialinę paramą (socialinę pašalpą, būsto šildymo, geriamojo ir karšto vandens išlaidų kompensacijas) vėl pradėti vertinti bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens nuosavybės teise turimą turtą. Šis turtas laikinai, nuo 2020 m. birželio mėn., nebuvo vertinamas. Priėmus įstatymo pataisas, piniginės socialinės paramos teikimas bus taiklesnis, apsaugantis pažeidžiamiausius namų ūkius. Taip pat bus racionaliau naudojamos savivaldybių biudžetų lėšos šiai paramai teikti. Pakeitimai parengti atsižvelgiant į įstatymo įgyvendinimo savivaldybėse praktiką ir Europos Sąjungos Tarybos rekomendacijas.

Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo pakeitimo įstatymo projektas ir jį lydintys teisės aktai. Šiais projektais planuojama tobulinti socialinio ir savivaldybės būsto skyrimo tvarką. Projektais bus siekiama labiau atliepti gyventojų poreikius, kad socialinio būsto nereiktų laukti ilgose eilėse. Taip pat numatoma griežtinti socialinio būsto skyrimo tvarką, kad šį būstą gautų tie asmenys, kuriems labiausiai jo reikia.

Šalpos pensijų įstatymo Nr. I-675 7 straipsnio 2 dalies pripažinimo netekusia galios įstatymo projektas Nr. XIVP-2222. Šiuo įstatymo projektu siūloma, kad asmenų su negalia grupei įsidarbinus, toliau tęsti šalpos pensijų mokėjimą. Tokiu būdu bus padidintos labiausiai skurstančiųjų pajamos, o gaunamos išmokos nebus kliūtis ieškotis darbo.

Valstybinių pensijų įstatymo Nr. I-730 4, 5 ir 6 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-789 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-187. Įstatymo projektas parengtas Seimui priėmus sprendimą tenkinti pareiškėjo peticijoje pateiktą pasiūlymą inicijuoti teisės aktų pakeitimus ir nustatyti, kad mirus daugiavaivei motinai, kuriai buvo paskirta ir mokama antrojo laipsnio valstybinė pensija, ši pensija būtų mokama tėvui.

Valstybinių pensijų įstatymo Nr. I-730 14 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-695. Tikslas – nustatyti valstybės paramos teikimą Nepriklausomybės gynėjų žūties metu buvusioms šeimoms (sutuoktiniams ir vaikams), t. y. asmenims, kurie tuo metu nukentėjo nuo SSRS agresijos.

Nepriklausomybės gynėjų ir kitų nukentėjusių nuo 1991 m. sausio 11-13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos asmenų teisinio statuso pripažinimo įstatymo Nr. VIII-1517 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-693. Įstatymo projekto tikslas – nustatyti valstybės paramos teikimą Nepriklausomybės gynėjų žūties metu buvusioms šeimoms (sutuoktiniams ir vaikams), t. y. asmenims, kurie tuo metu nukentėjo nuo SSRS agresijos.

Kompensacijų nepriklausomybės gynėjams, nukentėjusiems nuo 1991 m. sausio 11–13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos, bei jų šeimoms įstatymo Nr. I-954 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-694. Įstatymo projekto tikslas – nustatyti valstybės paramos teikimą Nepriklausomybės gynėjų žūties metu buvusioms šeimoms (sutuoktiniams ir vaikams), t. y. asmenims, kurie tuo metu nukentėjo nuo SSRS agresijos.

VII. Sveikatos apsauga

Sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 4, 7, 91, 18, 20, 261, 262, 27, 28, 29, 31, 36 straipsnių, V, VI skyrių pakeitimo, Įstatymo papildymo 341 straipsniu ir 32, 33, 34, 35 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo projektas Nr. XIVP-2944 ir lydintieji įstatymų projektai. Siekiama sudaryti teises prielaidas Privalomojo sveikatos draudimo fondo (toliau – PSDF) veiklai optimizuoti ir efektyvinti, privalomojo sveikatos draudimo valdymo struktūrai konsoliduoti, administravimui supaprastinti, tobulinti privalomojo sveikatos draudimo sistemos valdymą, patikslinti asmens sveikatos priežiūros įstaigų, vaistinių ir kitų ūkio subjektų, sudariusių sutartis su Valstybine ligonių kasa ar teritorine ligonių kasa, teises ir pareigas ir reglamentuoti šių subjektų veiklos priežiūrą bei aiškiai nustatyti iš PSDF biudžeto apmokamų paslaugų apimtį ir struktūrą.

Pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymo Nr. I-1562 12 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2691 ir jį lydintieji įstatymų projektai. Siūloma spręsti problemą dėl vis dažnėjančių sveikatos priežiūros specialistų iš pacientų patiriamo smurto atvejų. Be kita ko, siūloma nustatyti, kad gali būti atsisakoma teikti asmens sveikatos priežiūros paslaugas arba jų teikimas gali būti nutraukiamas, išskyrus atvejus, kai teikiama būtinoji medicinos pagalba, kai pacientas nederamu ir nepagarbiu elgesiu žemina asmens sveikatos priežiūros specialisto garbę ir orumą. Tikimasi, kad priėmus įstatymus sveikatos priežiūros specialistams, kurie savo darbo aplinkoje susiduria su nederamu ir nepagarbiu pacientų elgesiu ir tai kelia grėsmę sveikatos priežiūros specialisto sveikatai ir/arba žemina jo garbę ir orumą, bus suteikta papildoma teisinė apsauga.

Sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 2, 9, 10, 12, 26, 32, 381, 41, 46, 49, 62, 63, 64, 65, 68 ir 69 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2808 ir lydintieji įstatymų projektai. Siekiama suteikti teisę šeimos gydytojo komandos nariams – slaugytojams, išplėstinės praktikos slaugytojams ir akušeriams – išrašyti siuntimus specializuotoms paslaugoms, kurių išlaidos apmokamos PSDF biudžeto lėšomis, gauti, vertinti asmens sveikatos būklę bei darbingumą ir išduoti nedarbingumo pažymėjimus (akušeriams – ir išduoti neštumo ir gimdymo atostogų pažymėjimus), taip pat įtvirtinti slaugytojų teisę pratęsti pacientams prieš tai gydytojo paskirtą lėtinių ligų gydymą

vaistiniais preparatais, leisti slaugytojams ir akušeriams savarankiškai vertinti asmens sveikatos būklę ir konsultuoti pacientus.

VI (pavasario) sesijoje nepriimti svarbesnieji teisės aktų projektai

Psichologų praktinės veiklos įstatymo projektai Nr. XIIP-685(3), Nr. XIIP-3234, Nr. XIIP-762, kuriais siekiama reglamentuoti psichologų kvalifikacijos įgijimo ir praktinės veiklos sąlygas, licencijavimo (registracijos) reikalavimus, įtvirtinti psichologų profesines teises, pareigas, užsienio valstybių piliečių teisę teikti psichologo paslaugas Lietuvoje, psichologų praktinės veiklos priežiūros ir atsakomybės pagrindus. Siūlomas reglamentavimas užtikrintų vienodai aukštą psichologais įvairiose srityse dirbančių asmenų kvalifikaciją ir jų teikiamų paslaugų kokybę. Įstatymų projektus planuojama svarstyti Seimo VII (rudens) sesijoje.

Sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 26, 261, 262, 30 ir 39 straipsnių, V skyriaus pavadinimo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 341 straipsniu įstatymo projektas Nr. XIIP-1298(2), kuriuo siūloma nustatyti konkrečias poveikio priemones, kurias sveikatos priežiūros įstaigoms, vaistinėms, pažeidusioms sveikatos priežiūros paslaugų teikimo ir jų išlaidų apmokėjimo PSD fondo biudžeto lėšomis reikalavimus, vaistų, medicinos pagalbos priemonių, ortopedijos techninių priemonių skyrimo, išdavimo reikalavimus, gali taikyti privalomąjį sveikatos draudimą vykdančios institucijos, numatoma svarstyti Seimo VII (rudens) sesijoje.

Ilgalaikės priežiūros įstatymo projektas ir jo lydimieji įstatymų projektai (nereg.), kuriais siūloma reglamentuoti ilgalaikės priežiūros paslaugų teikimo modelio įgyvendinimą Lietuvoje, nustatant ilgalaikės priežiūros valdymo, koordinavimo ir organizavimo bei vieningą ilgalaikės priežiūros paslaugų finansavimo sistemą, paslaugų organizavimo ir teikimo tvarką, kokybinius paslaugų teikimo kriterijus, ilgalaikės priežiūros sistemos dalyvių atsakomybes ir kt. Įstatymo projekto neplanuojama svarstyti Seimo VII (rudens) sesijoje, nes minėti klausimai jau reglamentuoti kituose teisės aktuose.

VIII. Švietimas, mokslas, kultūra, sportas

Visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 2 straipsnio, priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 52(1) straipsniu įstatymo projektas Nr. XIIP-2468. Projektas parengtas siekiant spręsti aktualią automatizuotų profilių tinklų (angl. *bot farms*) problemą. Interneto platformų taisyklės draudžia automatizuotas paskyras, tačiau jų identifikavimui ir blokavimui neskiriamas reikiamas dėmesys. Socialiniuose tinkluose Lietuvai priešišku valstybių subjektai aktyviai naudoja dirbtines turinio matomumo ir pasiekiamumo didinimo priemones, siekdami, kad jiems naudingas, dažniausiai antivalstybinio ar dezinformacinio pobūdžio turinys įgautų populiarus, patikimo turinio statusą ir taip pasiektų kuo daugiau socialinių tinklų vartotojų. Efektyviausiai toks dirbtinis turinio matomumo ir pasiekiamumo didinimas vykdomas pasinaudojant specialiai tam tikslui sukurtais automatizuotų profilių tinklais, kurie pagal nustatytus parametrus automatiškai generuoja turinio peržiūras, komentarus, dalinasi įrašais ir panašiai. Nors interneto platformų taisyklės draudžia automatizuotas paskyras, tačiau jų identifikavimui ir blokavimui neskiriamas deramas dėmesys, reikalinga nacionalinį teisinį reguliavimą pritaikyti prie šios realybės.

Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo projektas (nereg.). Siekiama stiprinti nekilnojamojo kultūros vertybių apsaugą ir mažinti korupcijos riziką – aiškiai atskirti tvarkybos, statybos ir prevencinės priežiūros darbus, panaikinti dviejų leidimų sistemą, optimizuoti už paveldo apsaugą atsakingų institucijų funkcijas, sukurti vieno langelio principu veikiančią administracinių paslaugų derinant projektus ir išduodant leidimus teikimo sistemą.

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 2, 4, 40 ir 70 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-2680. Siūloma apibrėžti skaitmeninių mokymo(si) priemonių ir mokymo(si) programinės įrangos sąvokas ir įtvirtinti galimybę mokiniams jomis naudotis.

Asmens vardo ir pavardės rašymo dokumentuose įstatymo Nr. XIV-903 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-2700. Projektu siūloma sudaryti galimybę moterims suteikti pavardę su galūne -a ar -ia, jeigu pavardė yra daroma iš vyriškos pavardės, turinčios galūnę -

a ar -ia (pvz., Šarka, Stundžia).

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. rugsėjo 20 d. nutarimo Nr. XI-2226 „Dėl Lietuvos švietimo tarybos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-2888. Siūloma atnaujinti ir aktualiais aspektais papildyti Lietuvos švietimo tarybos nuostatus. Atnaujinus šiuos Nuostatus Komitetas, remdamasis priimtu nauju teisės aktu, organizuos naujos sudėties Lietuvos švietimo tarybos rinkimus, nes didžiosios dalies Tarybos narių kadencija baigsis š. m. spalio viduryje.

Jaunimo politikos pagrindų įstatymo Nr. IX-1871 2, 6, 7 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 6(1), 6(2), 6(3) straipsniais įstatymo projektas Nr. XIVP-2990. Siekiama įstatymiškai įtvirtinti jaunimo darbuotojo institutą (apibrėžti jaunimo darbuotojo sąvoką, nustatyti jam keliamus reikalavimus ir pan.), taip stiprinant ir gerinant darbo su jaunimu kokybę. Taip pat planuojama svarstyti Jaunimo politikos pagrindų įstatymo Nr. IX-1871 2, 3, 4 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-2919, kuriuo siūloma įstatyme įtraukti platesnę ir Lietuvos Respublikos terminų banke aprobuotą sąvoką „Lietuvos diaspora“ vietoj sąvokos „užsienio lietuviai“, keičiant įstatyme vartojamos sąvokos „užsienio lietuvių jaunimas“ ir „užsienio lietuvių jaunimo organizacijos“ atitinkamai į „Lietuvos diasporos jaunimas“ ir „Lietuvos diasporos jaunimo organizacijos“.

VI (pavasario) sesijoje nepriimti svarbesnieji teisės aktu projektai

Rudens sesijoje planuojama priimti **Švietimo įstatymo pakeitimus (projektų Nr. XIVP-2759–2761)**. Projektai parengti atsizvelgus į 2023 m. balandžio 26 d. Konstitucinio Teismo nutarimą Nr. KT40-N4/2023. Įstatymu nustatomi specialieji ir bendrieji kriterijai, kuriuos atitinkanti mokykla gali vykdyti bendrojo ugdymo programas.

Seimo nutarimo „Dėl XX amžiaus Lietuvos laisvės kovų tyrimų ir jų sklaidos, šių kovų įamžinimo programos ir gairių patvirtinimo“ projektas Nr. XIVP- XIVP-2756(3) buvo išimtas iš Seimo plenarinio posėdžio darbotvarkės nespėjus jo priimti. Šis projektas turėtų būti svarstomas Seimo VII (rudens) sesijoje.

Sporto įstatymo Nr. I-1151 2 ir 19 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2431. Tikslas – keisti sporto federacijų valdymo reguliavimą nustatant federacijų valdymo standartus, kurių turi laikytis sporto šakos federacija, siekianti gauti aukšto meistriškumo sporto programų finansavimą. Šis įstatymo projektas siekia įgyvendinti viešąjį interesą skaidriai, efektyviai, įtraukiai ir demokratiniiais principais paremtai sporto federacijų veiklai. Seimo kanceliarijos Teisės departamentas pateikė nemažai pastabų. Būtina derinti ir keisti projektu siūlomas nuostatas ir gauti Vyriausybės išvadą siekiant projekto tikslų, kurie svarbūs geresniam sporto šakų federacijų valdymui. Tikėtina, kad gavus Vyriausybės išvadą įstatymo projektas bus svarstomas toliau.

IX. Teisė ir teisėtvara

Rinkimų kodekso 24 ir 37 straipsnių pakeitimo bei 361 straipsniu papildymo įstatymo projektas Nr. XIVP-2439. Tikslas – užtikrinti sklandžią Vyriausiosios rinkimų komisijos (VRK) veiklą, sudarant galimybes VRK pirmininkui, pirmininko pavaduotojui bei nariams susipažinti su įslaptinta informacija (apie pareiškinius dokumentus rinkimuose pateikusius asmenis, kurie nenurodė slapta bendradarbiavę su buvusios Sovietų sąjungos specialiosiomis tarnybomis).

Rinkimų kodekso 163 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2556. Siekiant užtikrinti lygias kandidatų į merus ir kandidatų į savivaldybių tarybas teises siūloma numatyti privalomą balsų perskaičiavimą ir kad rinkimų komisijos turėtų taikyti analogiją, siekiant rinkimų rezultatų skaidrumo bei teisėtumo ir daugiamandatėje rinkimų apygardoje.

Rinkimų kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo konstitucinio įstatymo Nr. XIV-1381 17 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2557. Projektas parengtas siekiant suvienodinti sąlygas sudarant Seimo rinkimams apygardas Lietuvoje ir užsienyje – tobulinama Pasaulio lietuvių vienmandatės rinkimų apygardos, kurioje per Seimo rinkimus balsuoja užsienyje gyvenantys Lietuvos piliečiai, sudarymo tvarka: rinkėjų skaičius šioje apygardoje būtų

nustatomas įskaičiuojant pastaruosiuose Seimo rinkimuose elektroniniu būdu užsiregistravusių ir balsavusių rinkėjų skaičių. Dabar yra nustatomas tik pagal balsavusiųjų skaičių.

Rinkimų kodekso 76, 81, 85, 176, 193 straipsnių pakeitimo konstitucinio įstatymo projektas Nr. XIVP-2696. Siekiama, kad asmuo, kuris kandidatuodamas siekia atstovauti rinkėjų interesus ir tvarkyti viešuosius reikalus, turi atskleisti rinkėjams reikšmingą informaciją apie savo gyvenimo faktus ir nurodyti, ar yra priklausęs Sovietų sąjungos komunistų partijai ir ėjęs pareigas komunistų partijos struktūrose.

VI (pavasario) sesijoje nepriimti svarbesnieji teisės aktų projektai

Seimo statuto „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo statuto I-399 11 ir 151 straipsnių pakeitimo“ projektu Nr. XIIP-4750(2) siūloma sugriežtinti Seimo narių atsakomybę už nedalyvavimą Seimo, komitetų ir komisijų posėdžiuose. Siūloma nustatyti, kad laikoma, jog Seimo narys dalyvavo: 1) Seimo posėdyje, jeigu jis užsiregistravo tame Seimo posėdyje ir dalyvavo svarstant daugiau kaip pusę iš anksto numatytų klausimų; 2) Seimo komiteto ar komisijos posėdyje, jeigu jis užsiregistravo to posėdžio protokolo priede pasirašytinai ir dalyvavo svarstant daugiau kaip pusę klausimų iš anksto paskelbtame komiteto ar komisijos posėdyje. Taip pat siūloma suteikti Etikos ir procedūrų komisijai teisę spręsti, ar pateisinamas pažiūromis ir politiniais tikslais grindžiamas Seimo narių nedalyvavimas Seimo, komitetų, komisijų, kurių narys jis yra, posėdžiuose, jei šis nedalyvavimas nėra nuolatinis. Siūloma įtvirtinti, kad Seimo nariui, be svarbios pateisinamos priežasties nedalyvavusiam Seimo, taip pat komiteto ar komisijos, kurių narys jis yra, posėdžiuose, to mėnesio atlyginimas mažinamas po 5 procentus už kiekvieną praleistą posėdį.

Seimo statuto „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo statuto Nr. I-399 52 ir 53 straipsnių pakeitimo“ projektas Nr. XIIP-5321. Projekte siūloma nustatyti aiškia tvarka, kaip vykdoma komitetų bei komisijų veikla, kai Seimo nėra patvirtintas šių struktūrinių padalinių pirmininkas. Siūloma nustatyti, kad laikinai negalinti eiti pareigų komiteto pirmininką pavaduoja jo pavaduotojas, o jo nesant – vyriausias pagal amžių komiteto narys tuo metu.

X. Žemės ūkis, kaimo plėtra, teritorijų planavimas

Ūkio subjektų, perkančių ir parduodančių žalią pieną, nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2758. Siekiama nustatyti pieno kainodaros pagrindinius principus, apriboti nesąžiningų praktikų taikymo galimybes sudarant pieno pirkimo–pardavimo sutartis, nustatant draudžiamųjų veiksmų sąrašą.

Mažmeninės prekybos įmonių nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo Nr. XI-626 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2989. Siekiama drausti didelę rinkos galią turinčių mažmeninės prekybos įmonių elgesį, kuris yra laikomas nesąžiningu tiekėjų atžvilgiu.

VI (pavasario) sesijoje nepriimti svarbesnieji teisės aktų projektai

Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo Nr. XIII-2166 2, 60, 66 straipsnių ir V skyriaus šeštojo skirsnio pavadinimo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-5324. Įstatymo projektas parengtas Seimui priėmus sprendimą tenkinti pareiškėjo peticijoje pateiktą pasiūlymą inicijuoti teisės aktų pakeitimus ir įtvirtinti konkretų draudimą nacionalinės reikšmės kultūros paveldo objektų teritorijose statyti statinius, nesusijusius su paveldo objektų eksponavimu ar tvarkymu.

XI. Žmogaus teisių apsauga

Religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymo Nr. I-1057 10, 11, 12, 20 straipsnių pakeitimo, Įstatymo papildymo 22, 23, 24, 25 straipsniais ir 21 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIVP-3013. Projekto rengimą paskatino dabartinio teisinio reguliavimo religinių bendruomenių ir bendrijų registravimo srityje trūkumai, poreikis nustatyti

religinių bendruomenių ir bendrijų reorganizavimo, likvidavimo bei išbraukimo iš Juridinių asmenų registro (toliau – Registras) tvarką, aiškiau reguliuoti Teisingumo ministerijos ir kitų institucijų funkcijas religinių bendruomenių ir bendrijų veiklos srityje. Siūloma keisti religinių bendruomenių ir bendrijų reguliavimą jų registravimo (ir kas su tuo susiję: dokumentų patikros, klaidų taisymo, pagrindų atsisakyti įregistruoti) srityje, taip pat – religinių bendruomenių ir bendrijų pabaigos (likvidavimo arba reorganizavimo) srityje. Vienas didesnių ir religinėms bendruomenėms siūlomų reikšmingų pakeitimų – tai galimybė reorganizuotis: dviem religinėms bendruomenėms susijungti arba vienai išsiskaidyti į kelias. Iki šiol tokios galimybės nebuvo. Kitas galimas didesnis pakeitimas – tai galimybė religinių bendruomenių steigėjais tapti ne tik Lietuvos Respublikos piliečiams, bet visiems teisėtai Lietuvoje gyvenantiems asmenims (iš dalies įgyvendinti direktyvą 2003/109/EB dėl trečiųjų valstybių piliečių, kurie yra ilgalaikiai gyventojai, statuso). Kiti siūlomi pakeitimai susiję su procedūromis, kurios iki šiol nebuvo suderintos su Civiliniu kodeksu: (a) patikslinami Teisingumo ministerijos ir Registrų tvarkytojo vaidmenys (nors juridiniai asmenys registruojami Juridinių asmenų registre, pagal galiojantį įstatymą juos vis dar registruoja Teisingumo ministerija); (b) nustatoma aiški dokumentų tikrinimo Teisingumo ministerijoje procedūra; (c) nustatomi Teisingumo ministerijos įgaliojimai tikrinant dokumentus, ypač atsižvelgiant į BDAR reikalavimus.

Seimo nutarimo „Dėl valstybės pripažinimo suteikimo Senovės baltų religinei bendrijai „Romuva“ projektas Nr. XIVP-893(3). Seimo nutarimo „Dėl valstybės pripažinimo suteikimo Senovės baltų religinei bendrijai „Romuva“ projektu Nr. XIVP-893(3) siekiama išspręsti šios religinės bendrijos teisinį statusą. Lietuvos Respublikos religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymo 6 straipsnis nustato, kad valstybės pripažinimą suteikia arba atsisako suteikti Lietuvos Respublikos Seimas. Teisingumo ministerijos išvada dėl Senovės baltų religinės bendrijos „Romuva“ 2017 m. gruodžio 25 d. patvirtino, kad Senovės baltų religinė bendrija „Romuva“ atitinka įstatymo keliamus reikalavimus valstybės pripažinimui gauti. 2019 m. birželio 27 d. Seimas nepritarė valstybės pripažinimo suteikimui šiai bendrijai, tačiau nebuvo aiškiai įvardinti valstybės pripažinimo nesuteikimo pagrindai ir motyvai. 2021 gruodžio 17 d. Europos Žmogaus Teisių Teismas byloje „Senovės baltų religinė bendrija „Romuva“ prieš Lietuvą“ konstatavo, kad „buvo pažeistas Konvencijos 14 straipsnis, taikomas kartu su 9 straipsniu“; kad „atsisakydamos suteikti valstybės pripažinimą pareiškėjai bendrijai valstybės valdžios institucijos nepateikė pagrįsto ir objektyvaus paaiškinimo, kodėl pareiškėja bendrija vertintina kitaip nei kitos religinės bendrijos, kurios buvo atitinkamai panašioje situacijoje, o Seimo nariai, kurie balsavo prieš valstybės suteikimo pripažinimą, nebuvo neutralūs ir nešališki, įgyvendindami savo teisėkūros įgaliojimus“. Atsižvelgiant į Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimą buvo pakartotinai parengtas Seimo nutarimo „Dėl valstybės pripažinimo suteikimo Senovės baltų religinei bendrijai „Romuva“ projektas Nr. XIVP-893(2), tačiau šis projektas Seime grąžintas tobulinti pagrindiniam komitetui, nepasakant, kaip jį reikėtų patobulinti. Pastebėtina, kad registruotas projektas XIVP-893 buvo parengtas platesnės apimties, projekte įvardinant, kad sprendimas suteikti valstybės pripažinimą Senovės baltų religinei bendrijai „Romuva“ priimamas vadovaujantis Lietuvos Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimu byloje „Senovės baltų religinė bendrija „Romuva“ prieš Lietuvą“ (peticijos Nr. 48329/19) ir Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2021-09-07 nutarimu Nr. KT140-N11/2021 „Dėl termino religinėms bendrijoms kreiptis dėl valstybės pripažinimo“ ir Lietuvos Respublikos religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymo 6 straipsniu, tačiau Seimo kanceliarijos Teisės departamentas pasisakė, kad išplėstinis paaiškinimas yra perteklinis ir pagrindinio Žmogaus teisių komiteto patobulintam projektui pastabų neturėjo.

Baudžiamojo kodekso 42, 67, 723 ir 153 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2991, Baudžiamojo proceso kodekso 342 ir 357 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2992, Administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio pakeitimo ir kodekso papildymo 982 straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2993, Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. 1-1234 50 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2994. Projektai parengti siekiant nustatyti papildomas priemones, galinčias prisidėti prie efektyvesnės rizikos grupės asmenų, teistų už nepilnamečio ar mažamečio asmens išžaginimą, seksualinį prievartavimą, nepilnamečio asmens privertimą lytiškai santykiuoti, jaunesnio negu šešiolikos metų asmens

tvirkinimą, taip pat už kitas nusikalstamas veikas, susijusias su vaiko seksualiniu išnaudojimu, vaikų pornografija ar prostitucija, t. y. už vaiko pirkimą arba pardavimą, vaiko išnaudojimą pornografijai, pelnymąsi iš nepilnamečio asmens prostitucijos, vaiko įtraukimą į prostituciją ar disponavimą pornografinio turinio dalykais, kuriuose vaizduojamas vaikas arba asmuo, pateikiamas kaip vaikas, stebėjimo, kontrolės užtikrinimo ir taip pat įstatymuose nustatytų procesų, taikomų atsakomybių šiems asmenims įgyvendinimo tobulinimo. Pastebėtina, kad 2023 m. vasario 22 d. Žmogaus teisių komitete svarstant parlamentinės kontrolės klausimą „Ar veikia vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo sistema: prevencija, išaiškinamumas, pagalba“, buvo konstatuota, kad Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos (Lansarotės konvencija) įgyvendinama nepakankamai nuosekliai, nuostatos, susijusios su seksualinio vaikų išnaudojimo prevencija ir informacijos sklaida, įgyvendinamos fragmentiškai ir nepasiekia visų tikslinių asmenų grupių.

Įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 2, 3, 4, 5, 11, 28, 32, 44, 58, 62, 67, 71, 79, 85, 94, 99, 100, 101, 102, 103(1), 104, 105(2), 105(3), 105(4), 106(1), 108, 113, 114, 115, 115(1), 118, 123, 125, 140(8), 140(18), 140(19), 140(21), 140(28) straipsnių ir priedo pakeitimo ir 140(16) straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIVP-2797. Siekiama suteikti įgaliojimus Vyriausybei paskirti Priėmimą užtikrinančią įstaigą ir nustatyti užsieniečių laikino apgyvendinimo vietas, įgalioti socialinės apsaugos ir darbo ministrą sureguliuoti priėmimą užtikrinančios įstaigos ir užsieniečių laikino apgyvendinimo vietų veiklą. Projektu atitinkamai keičiamos galiojančio įstatymo nuostatos, susijusios su įstaigų vykdomų materialinių priėmimo sąlygų užtikrinimo ir kitų paslaugų (pavyzdžiui, vertimo, teisinės pagalbos) teikimo funkcijų pokyčiais. Siekiama suderinti Įstatymo ir ES teisėje vartojamas sąvokas, nustatyti išimtis – nuostatas dėl galimybių užsieniečiui prašymą dėl leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje išdavimo pateikti per išorės paslaugų teikėją užsienyje, maksimalaus užsieniečio sulaikymo termino skaičiavimo, nustatyti galimybę užsieniečiui, kuriam paskirta alternatyvi sulaikymui priemonė, išvykti iš laikino apgyvendinimo vietos, ištaisyti techninio pobūdžio klaidas, atsiradusias priimant ankstesnius įstatymo pakeitimus, bei siekiant teisinio aiškumo. Būtų sukurtos prielaidos taikyti bendrą priėmimo poreikių nustatymo ir užtikrinimo standartą, o tai leistų geriau pasirūpinti žmogaus teisių apsauga, taip pat užtikrintų skaidresnį ir nešališką užsieniečių teisinį atstovavimą.

Įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 pakeitimo įstatymo projektas (nereg.). Siekiama patikslinti Įstatymo nuostatas, kurios 2023 m. birželio 7 d. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimu „Dėl Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ nuostatų atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ pripažintos prieštaraujančiomis Konstitucijai.

VI (pavasario) sesijoje nepriimti svarbesnieji teisės aktu projektai

Seimo statusas dėl Seimo statuto Nr. I-399 70 straipsnio papildymo Nr. XIVP-1851(2).

Projektu siūloma nustatyti Seimo Žmogaus teisių komiteto pareigą rengti Seimo nutarimų projektus dėl valstybės pripažinimo suteikimo (ar jo atšaukimo) religinėms bendrijoms, įvertinus Teisingumo ministerijos išvadą ir dėl jos pateiktą religinės bendrijos nuomonę. Šis projektas buvo parengtas kartu su Religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymo Nr. I-1057 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu, kuris patobulino iki jo priėmimo galiojusį teisinį reguliavimą, papildant (tikslinant), panaikinant jo spragas ir suderinant jį su Lietuvos Respublikos Konstitucijos bei Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių konvencijos reikalavimais. Šis įstatymas priimtas 2023 m. kovo 23 d. Tačiau už lydinčią Seimo statuto projektą balsuota nebuvo.

XII. Valstybės valdymas

Diplomatinės tarnybos įstatymo, Vidaus tarnybos statuto, Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo pakeitimų projektai ir kitų įstatymų projektai. Tai antrojo valstybės tarnybos pertvarkos etapo įstatymų

projektai, kurių nuostatos turėtų būti suderinamos su Seimo pavasario sesijoje jau priimtais Valstybės tarnybos ir su juo susijusiais įstatymais.

Prokuratūros įstatymo pakeitimo projektas Nr. XIVP-2909. Juo siūloma didinti atlyginimus prokurorams. Dėl šio projekto yra laukiama Vyriausybės išvados. Tikimasi, kad išvada bus pateikta kartu su Vyriausybės teikiamais antrojo etapo įstatymų projektais, kadangi šie klausimai yra tarpusavyje susiję.

Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo Nr. XI-1807 pakeitimo įstatymo (nauja redakcija) projektas (nereg.) ir lydimieji įstatymų projektai. Tikslas – įtvirtinti naują valstybės informacinių išteklių valdymo modelį: peržiūrėti valstybės informacinių išteklių valdymo politikos formavimą ir įgyvendinimą; numatyti už institucijos vidinės skaitmeninės darbotvarkės ir strategijos formavimą atsakingo skaitmeninės transformacijos vadovo institutą, apibrėžti jo funkcijas; iš esmės pakeisti registro sampratą; duomenų valdymą ir tvarkymą atskirti nuo informacinių sistemų valdymo ir tvarkymo; supaprastinti informacinių sistemų steigimo, atnaujinimo ir reorganizavimo procesą; nuo institucijų funkcijų vykdymo pereiti prie informacinių technologijų paslaugų teikimo; numatyti naują duomenų teikimo apmokėjimo modelį.

Seimo nutarimo „Dėl Valstybės pažangos strategijos „Lietuvos ateities vizija „Lietuva 2050“ patvirtinimo“ projektas Nr. XIVP-2937.

VI (pavasario) sesijoje nepriimti svarbesnieji teisės aktų projektai

Pavasario sesijoje Vyriausybė pateikė Seimui **biudžetinių įstaigų ir viešųjų įstaigų valdysenos pokyčius** numatančius teisės aktų projektus (įstatymų projektų paketas, Nr. XIVP-2834–2853), kuriais pasiūlė, kaip šiose valstybės ir savivaldybių įstaigose įdiegti gerąsias praktikas, nustatyti kriterijus, kada kuri teisinė forma turėtų būti pasirenkama ir spręsti kitus viešojo sektoriaus pertvarkai svarbius klausimus. Šis įstatymų paketas rudens sesijos pradžioje numatomas svarstyti komitete ir turėtų būti priimtas rudens sesijoje.

Parengė

Informacijos ir komunikacijos departamento

Tyrimų skyriaus patarėja

Dalia Juknevičiūtė

Tel. (8 5) 239 6185, el. p. dalia.jukneviciute@lrs.lt

Seimo kanceliarijos Informacijos ir komunikacijos departamento Tyrimų skyriaus parengti analitiniai ir informaciniai darbai skirti Seimo narių parlamentinei ir Seimo kanceliarijos veiklai. Šiuose darbuose pateikta informacija nėra oficiali Lietuvos Respublikos Seimo pozicija.

Šį darbą atgaminti, išleisti, platinti, versti, perdirbti, viešai skelbti, išskyrus įstatymų nustatytas išimtis, galima tik gavus Seimo kanceliarijos leidimą.

Visais atvejais naudojant šį darbą privaloma nurodyti šaltinį.

© Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija, 2023